

Talousvaliokunnan mietintö 27/1995 vp

Hallituksen esitys laiksi eräiden elinkeinoalojen valtioneutoista annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunta on lähettänyt 2 päivänä marraskuuta 1995 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 171/1995 vp laiksi eräiden elinkeinoalojen valtioneutoista annetun lain 1 §:n muuttamisesta.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina kanslia-päällikkö Matti Vuoria, apulaisosastopäällikkö Risto Paaermaa ja vanhempi hallitussihteeri Jorma Immonen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, budjettineuvos Carita Putkonen valtiovarainministeriöstä, johtaja Aarno Järvinen Valtioneutokeskuksesta, osastopäällikkö Juhani Huttunen Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, johtaja Rauno Vanhanen Suomen Yrittäjäin Keskusliitosta, toimitusjohtaja Olli Eräkivi Kirja- ja Paperikauppojen Liitosta edustaen myös Kaupan Keskusliittoa, toimitusjohtaja Erkki Moisander Kera Oy:stä ja ylijohtaja Heikki Kotilainen Teknologian kehittämiskeskuksesta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä eräiden elinkeinoalojen valtioneutoista annetun lain 1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtioneutoisten piiriin kuuluvien yritysten toimialaa koskevia rajoituksia lievennetään.

Voimassa olevan lain mukaan valtioneutoista

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1995

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Hämäläinen, varapuheenjohtaja Kääriäinen, jäsenet Aura, Bryggare (osittain), Immonen, M. Korhonen,

ei voi antaa vakuudeksi sellaiselle luotolle tai vastuusitoumukselle, jonka käyttötarkoitus kohdistuu palvelujen tarjoamiseen välittömästi kuluttajille, ellei kysymyksessä ole matkailuala tai työliiketoiminta.

Lakiehdotuksen mukaan valtioneutoaus voitaisiin antaa näiden rajoitusten estämättä sellaiselle luotolle tai vastuusitoumukselle, jonka arvioidaan merkittävästi edistävän toimialan tai yrityksen teknologista kehitystä, toimintamenetelmien parantamista tai kansainvälisen kilpailukyvyn kehittämistä. Lisäksi pykälään ehdotetaan sääösteknisiä tarkistuksia.

Valiokunnan kanta

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta edellyttää, että valtioneuto vosto selvittää pikaisesti mahdollisuuksia väljentää edelleen valtioneutoauksen toimialarajoituksia ja antaa selvityksen perusteella tarpeelliset ehdotukset eduskunnalle.

Valiokunta ehdottaa kunnioittaen,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

Kuosmanen, Luhtanen, Partanen, Piha, Rehn, Rosendahl, Salo, Smeds ja Soininvaara sekä varajäsen Itälä (osittain).

Vastalause

Talouden nopean kasvun jatkuminen edellyttää kotimarkkinatuotannon ripeää elpymistä ja sitä tukevia voimakkaita toimenpiteitä pk-sektorin työllistämismahdollisuuksien parantamiseksi. Keskeinen asia on yritysten takaus- ja vakuuspulmien helpottaminen.

Keran ja TT:n selvityksen mukaan noin 60 000 pk-yrityksen arvioidaan kärsivän vakuuspulasta. Näissä vakuuspulaa kärsivissä yrityksissä on 300 000—350 000 työntekijää. Mikäli vakuuspulaa voitaisiin poistaa siten, että joka toinen em. yrityksestä voisi palkata uuden työntekijän, merkitsisi se 30 000 uutta työpaikkaa.

Yhdenkään kannattavan yrityksen laajentamis- tai perustamishanke ei saa jäädä kiinni reaalivakuuksien romahduksesta tai puuttumisesta.

Ratkaisevan tärkeä asema työllisyyden kohentamisessa on pienillä ja keskisuurilla yrityksillä — erityisesti palveluyrityksillä. Yksi ongelmista on nimenomaan palvelualojen yritysten toiminnan tukemista vaikeuttavat — monilta osiltaan vanhentuneet — toimialarajoitukset.

Talousvaliokunnan käsittelyssä on ollut eräiden elinkeinoalojen valtioneuvoston annettun lain 1 §:n muuttaminen. Tämän lain nojalla Valtiontakuu keskus myöntää takuita ja takauksia tuotannolliseen toimintaan ja sitä palvelevaan yritystoimintaan. Hallituksen esityksessä ehdotetaan toimialarajoituksen väljentämistä niin, että Valtiontakuu keskus saisi mahdollisuuden myöntää valtioneuvoston takauksia myös yrityksille, joiden asiakaskunta koostuu yksityisistä kuluttajista.

Hallituksen esitys on oikeansuuntainen, mutta ei riittävä. Valiokuntakin edellyttää mietinnössään, että valtioneuvosto selvittää pikaisesti mahdollisuuksia väljentää edelleen valtioneuvoston toimialarajoituksia tai luopua niistä kokonaan ja antaa selvityksen perusteella tarpeelliset ehdotukset eduskunnalle.

Myös Suomen Yrittäjien Keskusliitto on lausunnossaan esittänyt, ettei esitetyllä laajennuksella ole sellaista merkitystä ja vaikutusta, kuin mihin palvelu- ja kaupanalojen yrityksissä olisi

tarvetta. Hallituksen esityksen mukaan kuluttajille palveluja tarjoava yritys voisi saada takauksen vain ns. kehityshanketta varten.

Nyt onkin aika toimialarajoitusten radikaalille väljentämiselle. Siksi valtioneuvoston myöntämismahdollisuuksia tulee laajentaa palvelu- ja kaupanalojen yrityksiin koskemaan myös mm. käyttöömaisuuden hankintoja sekä parannus- ym. korjaustoimia.

Edellä olevan perusteella valiokunnan olisi tullut mielestämme esittää lain 1 §:n muuttamista seuraavaan muotoon:

1 §

Pienten ja keskisuurten yritysten kehittämiseksi, laajentamiseksi, perustamiseksi ja toimintaedellytysten parantamiseksi voidaan niiden kotimaisten ja ulkomaisten luottojen ja vastuusitoumusten vakuudeksi antaa valtioneuvoston takauksia siten kuin tässä laissa säädetään. Valtioneuvoston annetaan vakuudeksi ensisijaisesti sellaisten yritysten puolesta, joiden liiketoiminnassa tuotannollisella tai sitä palvelevalla toiminnalla on keskeinen osuus. Valtioneuvoston takauksia voidaan antaa myös kaupan tai palvelualan pk-yritykselle, joka palvelee suoraan kuluttajaa.

Valtioneuvoston takauksia voidaan antaa vain sellaisen kiinteistöyrityksen luotolle tai vastuusitoumukselle, jonka tarkoituksena on palvella yrityksiä, joiden luotoille voidaan myöntää valtioneuvoston takauksia. Jos kiinteistöyrityksen omistajina ovat muut kuin sellaisen yritystoiminnan harjoittajat, joiden yritysten luotoille tai vastuusitoumuksille voidaan myöntää valtioneuvoston takauksia, voidaan valtioneuvoston takauksia antaa tällaiselle kiinteistöyritykselle vain erityisistä syistä.

Valtioneuvoston takauksia ei voida antaa vakuudeksi luotolle tai vastuusitoumukselle, joka käytetään varsinaisen maatalouden harjoittamiseen.

Valtion tämän lain nojalla takaamaa luottoa sanotaan jäljempänä takausluotoksi. Vastuusitoumuksella tarkoitetaan toimitussopimuksiin liittyvien vakuusehtojen täyttämiseksi annettavaa sitoumusta.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 1995

Vuokko Rehn
Mauri Salo

Seppo Kääriäinen
Sakari Smeds